

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theses Theologicae In quibus exhibentur quaedam
Observationes circa aliquot ex LXV. Articulis A
Sanctissimo Domino Nostro Innocentio XI. Condemnatis**

Huygens, Gommarus

Lovanii, [1684?]

Conclusio Secunda. Frustrà dicunt Adversarii in fruitione creaturarum,
quam licitam censem, adhibendam moderationem, cum moderationis
mensuram nunquam exprimant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40484

CONCLUSIO SECUNDA.

Frustrà dicunt Adversarii in fruitione creaturarum, quam licitam censem, adhiben-
dam moderationem, cum moderationis mensuram nunquam exprimant.

Decima tertia inter condemnatas ira sonat : *si cum debita moderatione facias, potes abs-*
que peccato mortali de vita al cuius tristari, &c. Observatio: Notum est quod Adversarii
licitum censem ut quis creaturis affectu inhæreat, eas non referendo ad Creatorem; quam
doctrinam Scripturæ, Patribus & specialiter Augustino contrariam esse ostendimus in
Thesibus de *Charitate*, nunc verò occasione Propositionis 13, observatu dignum, doctrinam
istam causam esse, quod Adversariis sit admodum familiare, ut quemadmodum in
hac Propositione, ita quoque in aliis quam plurimis, ubi de fruitione creaturæ tanquam
finis agunt, doctrinam suam exprimant cum his similibusvè limitationibus : *si moderatè,*
si cum debita moderatione facias, non exprimendo interim moderationis istius regulam, sive
non exprimendo mensuram juxtā quam moderationis sit adhibenda. Neque id mirum : ete-
niam cum secundūm ipsos creaturis frui, sive eis propter se inhærente, non referendo illas ad
Deum licitum sit; nullum omnino peccatum agnoscent in hoc, quod quis in creaturis sta-
tuat finem ultimum suæ actionis, id est, sic in illis constituat finem, ut non referat ad
alium finem. Porro ea est ejusmodi finis natura, ut appetatur sine mensura ad alium fi-
nem, sive sine moderatione quæ desumatur ex alio fine; imò juxtā S. Th. quidquid ut finis
(intellige qui non est simul medium) appetitur, illimitatè, sine moderatione, sine mensura
appetitur," Appetitus finis, inquit 2. 2. q. 27. art. 6. in corp. in omnibus actibus
,, est absque fine & termino.,, Et quæst. 184. art. 3. in corp." In fine non adhibetur
,, aliqua mensura; sed solum in his quæ sunt ad finem.,, Hinc n̄l mirum quod Adversarii,
dum licitum pronuntiant creaturis tanquam finibus frui, sed moderatè, ut aiunt, sive
cum moderatione, non assignent istius moderationis regulam; hanc enim assignare in il-
lorum sententia de licita fruitione creaturarum reverè difficultatum est, & juxtā S. Thomam
impossibile. Secus in sententia Augustini ac Lovaniensium, secundūm quos creaturis
veluti mediis ad Deum relatis uti, non verò ut finibus propter se frui ac inhærente licet.
Nam in iis quæ ad aliud tanquam finem ordinantur, mensura est ipse finis." In omnibus
,, appetibilibus & agibilibus mensura est finis : quia eorum quæ appetimus & agimus,
,, oportet propriam rationem ex fine accipere. Non enim Medicus dat tantum de medi-
cina quantum potest, sed secundum proportionem ad sanitatem : quam quidem pro-
portionem si medicina excederet vel ab ea deficeret, esset immoderata.,, S. Thom. 2. 2.
quæst. 27. art. 6. in corp. Hinc nos inter & Adversarios magnum intercedit discrimen
circà modum tradendi doctrinam de usu & fruitione creaturarum Nos dicimus quod
creaturis uti liceat, cum moderatione scilicet desumendâ ex proportione ad finem: ex gr.
quod potu & cibo uti liceat propter illam constitutionem corporis, quæ congruit ut ani-
ma secundūm cuiusque vocationem Deo inhæreat & illi subjiciatur. Conformiter loqui-
mur de usa honorum ac divitiarum: nec enim aliter his uti licitum dicimus, nisi cum ea
moderatione, quæ servit ut medianibus illis nunc Deo vivamus, atque ut hoc pacto me-
reamur Deo in æternum vivere. Quam perspicui nos sumus in designatione mensuræ mo-
derationis illius, cum qua creaturis veluti mediis uti licitum dicimus, tam obscuri sunt Ad-
versarii nostri, dum dicunt quod creaturis ut finibus cum moderatione frui liceat: quan-
doquidem moderationis istius mensuram, ut iam dictum, non designant. Nec sicut hæc res
in sola diversitate modi tradendi nostram & illorum doctrinam: nam qui nostram se-
quentur, cibum, potum, honores, divitias, scientias & craturas quascumque non
aliter amandas ac usurpandas existimant, nisi quatenus & quantum serviant ipsis, ut ipsi

A 2

Deo

Deo serviant; hinc alimentis solummodo veluti medicamentis utendum dicunt, opibus & creaturis aliis ut vehiculis, quibus ad Patriam proficiemus. Qui vero secundum Adversariorum doctrinam vitam instituunt, existimant sibi licere comedere & bibere ob solam voluptatem; honores, & laudem humanam querere propter se; divitias appetere & congregare sine ordine ad Deum; & quod moderationem attinet, sicut Adversarii eam circa fruitionem honorum & divitiarum vel omnino non exprimunt, vel exprimunt quasi non exprimerent, exprimendo scilicet moderationem sine moderationis mensurâ; ita quoque qui eorum doctrinæ in praxi inserviant, honores, laudes, divitias, scientias & creaturas alias non solum propter se, sed etiam illimitatè & sine moderatione appetunt.

Adversarii nostri nunquam poterunt ostendere hanc suam Doctrinam in Pribus esse fundatam: hi enim juxta morem Scripturæ S. uti de hac loquitur S. August. l. 3. de Doct. Christ. c. 10. non præcipiunt nisi charitatem, nec culpant nisi cupiditatem. Facilius nobis esset probare quod hæc doctrina nascatur ex eodem fonte, ex quo quinta inter 65. An peccet mortaliter, qui ad tuum dilectionis Dei semel tantum in vita eliceret? Condemnare non audemus. Item ex quo sexta: Probabile est, ne singulis quidem rigorose quinquenniis per se obligare preceptum charitatis erga Deum. Veluti etiam septima, tunc solum obligat; quando tenemur justificari, & non habemus aliam viam quam justificari possumus. Ejusdem genii est octava, comedere & bibere usque ad satietatem ob solam voluptatem non est peccatum, modo non obstat valetudini. Prout etiam nona, opus conjugii ob solam voluptatem exercitum omnipenitus caret, culpâ ac defectu veniali. Accedit etiam duodecima. Vix in secularibus inveneries, etiam in regibus superfluum statui; & ita vix aliquis tenetur ad eleemosynam, quando tenetur tantum ex superfluo statui. Siquidem hæc omnes Propositiones supponunt licitum esse ut homo Christianus ex cupiditate potius quam ex charitate vivat. Nostra vero doctrina, quam hæc conclusione tradidimus, est illa ipsa quam expressimus in Thesibus de Charitate, ubi eam ex Scriptura Sacra, potissimum conclusione 3. 4. & 5. probavimus; & ex PP. Concl. 6. quibus hæc addimus. Vt qui conjungitis domum ad domum, & agrum agro copulatis usque ad terminum loci. Isai 5. item Reliquum est ut & qui habent uxores tamquam non habentes sint.... & qui utuntur hoc mundo tamquam non utantur. 1. Corint. 7. Pro omnibus mortuus est Christus, ut & qui vivunt jam non sibi vivant, sed ei qui pro ipsis mortuus est & resurrexit. 2. ad Corint. 2. Qui Christi sunt, carnem suam crucifixerunt cum virtutis & concupiscentiis. Gal. 5. Nemo nostrum sibi vivit, & nemo sibi moritur: sive enim vivimus, Domino vivimus, sive morimur, Domino morimur. Rom. 14. Debitores sumus non carnis ut secundum carnem vivamus; si enim secundum carnem vixeritis, moriemini. Rom. 8. Spiritus ambulate, & desideria carnis non perficietis. Gal. 5. Huc pertinent omnia loca Scripturæ Sacrae, quibus aut vetamur ire post concupiscentias, aut Deo jubemur vivere, vel spiritum Christi habere, quem qui non habet, pronuntiatur non esse ejus, id est, non esse Christi. His consonat Augustinus, qui de alimentis lib. 10. Confessionum c. 31. loquitur his verbis: "Hoc me docuisti, Domine, ut quemadmodum medicamenta, sic alimenta sumpturus accedam... & lib. 1. de Doct. Christ. c. 35. postquam docuerat omnibus rebus illis fruendum esse, quas aternas atque incommutabiles vocat, cæteris autem utendum esse, ut ad illarum fruitionem pervenire possimus; explicans qualiter diligendæ res creatæ, ait: "Non quasi mansoria quâdam dilectione & delectatione, sed transitoria, potius, tamquam viæ, tamquam vehiculorum, vel aliorum quorumlibet instrumentorum, aut si quid congruentius dici potest, ut ea quibus ferimur propter id ad quod ferimur diligamus... Consentit S. Thom." Appetitus, inquit, vanæ gloriae vitium importat: potest autem gloria dici vanæ tripliciter. Uno modo ex parte rei..... Tertiò ex parte ipius qui gloriam appetit, qui videlicet appetit gloriæ suæ non refert in debitum finem, puta ad honorem Dei vel proximi salutem... 2. 2. quest. 132. art. 1. c. C O N-